

Уводна лекция

Трифон Трифонов

λ -смятане и теория на доказателствата, 2018/19 г.

19–26 февруари 2019 г.

За курса

- теоретичен курс с практически елементи
- основи на функционалното програмиране
- връзка между теоретичната информатика и математическата логика
- **изисквания:** базови познания по логика, алгебра и дискретна математика
- **оценка:** задачи за домашна работа
- материали в <https://learn.fmi.uni-sofia.bg>

Да се запознаем!

Знаете ли какво е . . .

- . . . функция и релация
- . . . терм и формула
- . . . предикатно смятане от първи ред
- . . . функция от по-висок ред
- . . . математическа индукция: обикновена, пълна и структурна
- . . . тип
- . . . динамично и статично типизиране
- . . . изчислима функция и разрешимо множество

Четири стълба на математическата логика

- Теория на изчислимостта — ще засегнем
- Теория на доказателствата — ще въведем
- Теория на множествата — ще използваме
- Теория на моделите — ще споменем съвсем бегло

Малко история

- 300 г. пр.н.е. — Евклид “Елементи”
- XVII век — математически методи
 - координатна система (Descartes)
 - Безкрайно малки величини, математически анализ (Newton, Leibniz)
- XIX век — абстракция и формализация
 - аксиоматичен подход към анализа (Cauchy, Bolzano, Weierstrass, Dedekind)
 - теория на групите (Abel, Galois)
 - неевклидови геометрии (Lambert, Лобачевский, Riemann)
 - булева алгебра и логика (Boole, De Morgan, Peirce)
 - предикатно смятане от първи ред (Frege, Russel, Peano)

Фундаментална криза в математиката (XX век)

● Парадокс на Ръсел

- Нека $A := \{x \notin x\}$
- $A \in A$ или $A \notin A$!?!

● Философски школи

- формализъм (David Hilbert)
- интуиционизъм (L.E.J. Brouwer)
- логицизъм (Bertrand Russell, Alfred North Whitehead)

● Програма на Hilbert (1900–1920)

- формулировка: формален език за описание на цялата математика
- пълнота: ~~всички математически теореми могат да се докажат~~
 - Kurt Gödel, 1931: първа теорема за непълнота
- съвместимост: ~~не можем да докажем противоречиви твърдения~~
 - Kurt Gödel, 1931: втора теорема за непълнота
- разрешимост: ~~алгоритъм за проверка на верност на твърдения~~
 - Alan Turing, Alonzo Church, 1936: съществуват неразрешими твърдения

Какво може да се сметне с компютър?

Нека $f : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ е функция над естествени числа.

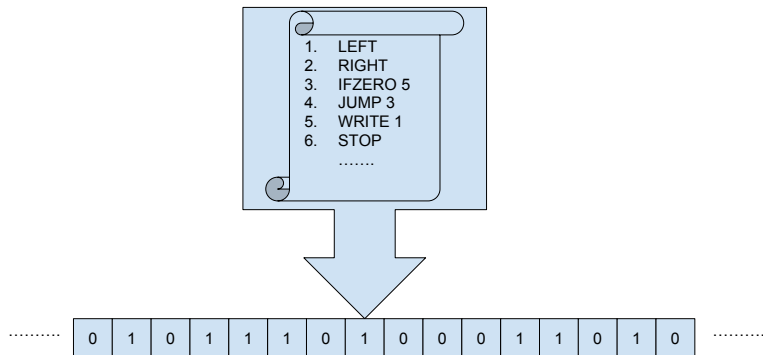
Примери: $f(x) = x^2$, $f(x) = x$ -тото число на Фибоначи.

Въпрос 1: Какво означава да изчислим f с компютър?

Въпрос 2: Какво означава “алгоритъм” или “програма”?

Въпрос 3: Има ли функции, които не могат да бъдат изчислени с компютър?

Машина на Turing

M изчислява функцията f_M , ако при лента с числото n машината M завършва и записва върху лентата числото $f_M(n)$.

Ако M не завърши за някое n , казваме, че $f_M(n)$ не е дефинирана.

Има неизчислими функции!

- Всяка машина на Turing може да се кодира като дълго естествено число.
- Всяка изчислима функция се изчислява от (поне една) машина.
- Следователно, изчислимите функции са не повече от естествените числа (изброимо много).
- Но функциите от вида $\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ са колкото редиците от естествени числа ...
- ... които са неизброимо много! (защо?).
- Следователно, има неизброимо много неизчислими функции.
- Но кои са те?

Стоп проблем

Нека с $\{n\}$ означаваме машината на Turing с код n .

Разглеждаме функцията:

$$\text{halts}(n) = \begin{cases} 1, & \text{ако } \{n\} \text{ завършва над лента с числото } n, \\ 0, & \text{иначе.} \end{cases}$$

halts не е изчислима!

Доказателство.

Да допуснем, че *halts* се изчислява от машина на Turing H .

Дефинираме нова машина на Turing D :

1. (тук слагаме всички инструкции на H)

$k + 1$. IFZERO $k + 3$

$k + 2$. JUMP $k + 1$

$k + 3$. STOP

Нека $D = \{d\}$. Завършва ли D над d ? □

Въпроси за изчислимост

Според вас изчислими ли са следните функции?

- $f_1(n) = n$ е просто число
- $f_2(n) = n$ -тото поред просто число
- $f_3(n) = n$ -тата цифра на числото π
- $f_4(n) = n$ има n последователни седмици в числото π
- $f_5(n) = n$ е код на множество от матрици 3×3 , които могат да се умножат в някакъв ред, така че да се получи 0
- $f_6(n) = n$ е код на вярна съждителна формула
- $f_7(n) = n$ е код на вярна предикатна формула
- $f_8(n) = m$, където $\{m\}$ пресмята f_8
- $f_9(n) = n$ машините $\{n\}$ и $\{2n\}$ изчисляват еднакви функции

Разрешими и полуразрешими множества

Нека A е множество и дефинираме функциите:

$$c_A(x) := \begin{cases} 1, & \text{ако } x \in A, \\ 0, & \text{ако } x \notin A. \end{cases} \quad \chi_A(x) := \begin{cases} 1, & \text{ако } x \in A, \\ \perp, & \text{ако } x \notin A. \end{cases}$$

A е **разрешимо**, ако c_A е изчислима.

A е **полуразрешимо**, ако χ_A е изчислима.

λ -смятане

Нека разполагаме с изброимо много променливи x, y, z, \dots

Три вида λ -изрази (E)

- x (променлива)
- $E_1(E_2)$ (апликация, прилагане на функция)
- $\lambda x E$ (абстракция, конструиране на функция)

Примери: $\lambda x x$, $(\lambda x x)(z)$, $\lambda f \lambda x f(f(f(x)))$

Едно изчислително правило:

$$(\lambda x E_1)(E_2) \mapsto E_1[x := E_2].$$

Машини на Turing = λ -смятане

Theorem 1 (Alan Turing, 1937)

Функциите, които могат да се изчислят с машина на Turing са точно тези, които могат да се дефинират с λ -израз.

Машини на Turing = императивен стил за програмиране λ -смятане = функционален стил за програмиране

Факт: Практически всички съвременни езици за програмиране са със същата изчислителна сила като на машините на Turing.

Тезис на Church-Turing: Всяка функция, чието изчисление може да се автоматизира, може да бъде пресметната с машина на Turing.

Какво е доказателство?

- свидетелство за верността на дадено твърдение
- подчинено на прости и общоприети **логически правила**
- изхождащо от базови и общоприети **логически аксиоми**
- твърденията и доказателствата са описани на **формален език**
- проверка за вярност на твърдение може да не е разрешима. . .
- . . . но проверката за коректност на доказателство трябва да е!
- разглеждаме доказателствата като синтактични обекти

Формализъм

David Hilbert — основател на формализма

Математиката е игра на символи.

- формулите са низове от символи
- логическите правила са средства за манипулация на низове
- синтаксисът на формулите и доказателствата е изолиран от семантиката им
- $A \models B$ — за всяка интерпретация, в която A е вярна, B също е вярна
 - семантично (моделно) следствие
- $A \vdash B$ — B може да се получи от A чрез формални трансформации
 - синтактично (формално) следствие

Неконструктивни доказателства (1)

Твърдение 1

Съществуват числа $a, b \notin \mathbb{Q}$, така че $a^b \in \mathbb{Q}$.

Доказателство.

Вярно ли е, че $\sqrt{2}^{\sqrt{2}} \in \mathbb{Q}$?

- Да: тогава $a := b := \sqrt{2}$.

- Не: тогава

$$a := \sqrt{2}^{\sqrt{2}}, \quad b := \sqrt{2}, \quad a^b = (\sqrt{2}^{\sqrt{2}})^{\sqrt{2}} = \sqrt{2}^{(\sqrt{2}\sqrt{2})} = (\sqrt{2})^2 = 2.$$

□

Но всъщност кои са стойностите на a и b ?

Неконструктивни доказателства (2)

Твърдение 2 (Формула за пияниците)

Във всеки непразен бар има такъв човек, че ако той пие, то всички пият.

Нека $d(x) :=$ “ x пие”. Тогава $\exists x(d(x) \rightarrow \forall y d(y))$.

Доказателство.

Вярно ли е, че всички пият ($\forall x d(x)$)?

- Да: избираме произволен човек s от бара, той пие, но и всички други пият.
- Не: избираме човека x , който не пие, заради него не всички пият.

Но всъщност кой е човекът, заради когото всички пият?

Интуиционистка (конструктивна) логика

L.E.J. Brouwer — основател на интуиционизма.

Математиката е плод на мисловна конструкция.

- Допускаме само доказателства, които съдържат в себе си явна конструкция.
- Да кажем, че съществува обект с дадено свойство, означава да посочим обекта.
- Да кажем, че една от две възможности е в сила, означава да посочим коя от двете е в сила.
- Формули, които не са интуиционистки верни:
 - $A \vee \neg A$
 - $\neg\neg A \rightarrow A$
 - $\neg\forall x\neg A(x) \rightarrow \exists x A(x)$

λ -смятане и теория на доказателствата

Съществува красива и естествена връзка между λ -смятане и (интуиционистката) теория на доказателствата.

Доказателствата могат да се разглеждат като програми, а програмите като доказателства!

... но за това ще говорим по-нататък.

За математиката в програмирането

- Какво означава да **докажем**, че една програма прави това, което очакваме от нея?
- Как се пишат доказано коректни програми?
- Може ли тези доказателства да стават автоматично?
- Може ли програмата да се проверява за коректност при компилация?

Формална верификация на програми

Нека с P означим програма с входни променливи \vec{x} и изходни променливи $\vec{y} := P(\vec{x})$.

Нека с $A(\vec{x}, \vec{y})$ означим някаква релация между \vec{x} и \vec{y} .

Верификация. Дадени са A и P . Искаме да проверим дали A е в сила за P , т.е. дали $A(\vec{x}, P(\vec{x}))$.

Как да направим тази проверка?

Логика на Хоар

Разглеждаме тройки от вида

$\{\text{Предусловие}\}$ Програма $\{\text{Следусловие}\}$

Строим дървета с тройки по възлите по следните правила:

$\{P\}; \{P\}$ (празен оператор)

$\{P[x \mapsto E]\} x = E; \{P\}$ (присвояване)

Логика на Хоар (2)

$$\frac{\{P\} S \{R\} \quad \{R\} T \{Q\}}{\{P\} S; T \{Q\}} \quad (\text{композиция})$$

$$\frac{\{P \wedge B\} S \{Q\} \quad \{P \wedge \neg B\} T \{Q\}}{\{P\} \text{ if } (B) S \text{ else } T \{Q\}} \quad (\text{условен оператор})$$

$$\frac{\{P \wedge B\} S \{P\}}{\{P\} \text{ while } (B) S \{P \wedge \neg B\}} \quad (\text{цикъл})$$

P — инвариант на цикъла

Логика на Хоар (3)

$$\frac{\{P\} S \{Q\} \quad R \rightarrow P}{\{R\} S \{Q\}} \quad (\text{усилване})$$

$$\frac{\{P\} S \{Q\} \quad Q \rightarrow R}{\{P\} S \{R\}} \quad (\text{отслабване})$$

Логика на Хоар: пример

$$\{x = 0 \wedge i = 1\}$$

```
while(i != n) {  
  x += i;  
  i++;  
}
```

$$\left\{x = \frac{n(n-1)}{2}\right\}$$

Търсим инвариант P такъв, че:

- 1 $(x = 0 \wedge i = 1) \rightarrow P$
- 2 $\{P \wedge i \neq n\} x += i; i++; \{P\}$
- 3 $(P \wedge i = n) \rightarrow x = \frac{n(n-1)}{2}$

Логика на Хоар: пример (2)

$$\{x = 0 \wedge i = 1\}$$

```
while(i != n) {
```

$$\{x = \frac{n(i-1)}{2}\}$$

```
  x += i;
```

```
  i++;
```

```
}
```

$$\{x = \frac{n(n-1)}{2}\}$$

$$P : x = \frac{n(i-1)}{2}$$

- 1 $(x = 0 \wedge i = 1) \rightarrow P \checkmark$
- 2 $\{P \wedge i \neq n\} x += i; i++; \{P\} ?$
- 3 $(P \wedge i = n) \rightarrow x = \frac{n(n-1)}{2} \checkmark$

Логика на Хоар: пример (3)

$$\{x = 0 \wedge i = 1\}$$

```
while(i != n) {
```

$$\{x = \frac{i(i-1)}{2}\}$$

```
  x += i;
```

```
  i++;
```

```
}
```

$$\{x = \frac{n(n-1)}{2}\}$$

$$P : x = \frac{i(i-1)}{2}$$

- 1 $(x = 0 \wedge i = 1) \rightarrow P \checkmark$
- 2 $\{P \wedge i \neq n\} x += i; i++; \{P\} \checkmark$
- 3 $(P \wedge i = n) \rightarrow x = \frac{n(n-1)}{2} \checkmark$

Езици за аотиране на програми

- Java Modeling Language (JML) — Java
- ANSI/ISO C Specification Language (ACSL) — C
- Typed Assembly Language (TAL) — Assembler
- Property Specifiation Language (PSL) — Verilog (хардуер)

Пример: факториел

Модел:

```
/*@ inductive isfact(integer x, integer r) {  
  @ case isfact0: isfact(0,1);  
  @ case isfactn:  
  @   \forall integer n r;  
  @     n >= 1 && isfact(n-1,r) ==> isfact(n,r*n);  
  @ }  
@*/
```

Пример: факториел (2)

```
/*@ requires x >= 0;
   @ ensures isfact(x, \result);
   @*/
public static int fact(int x) {
    int a = 0, y = 1;
    /*@ loop_invariant 0 <= a <= x && isfact(a,y);
       @ loop_variant x-a;
       @*/
    while (a < x) y = y * ++a;
    return y;
}
```

Обща схема

Системи за автоматично доказване на теореми

В общия случай задачата за доказване на теореми е **нерешима!**

Но...

- Има системи, за които задачата е решима:
 - съждителна логика, линейна темпорална логика (LTL), аритметика на Presburger
 - за тях формалната верификация се нарича model checking
- Има алгоритми, които работят за широк кръг от теореми
- Има много автоматични доказвачи на теореми, които работят доста добре:
 - Alt-Ergo, Automath, CVC, KeY, PhoX, Princess, PVS, SPASS, TPS, Vampire, ...

Дори има **World Championship for Automated Theorem Proving**

Системи за автоматично генериране на анотации

- Не винаги е лесно да се сетим за правилните пред- и следусловия
- Най-трудни са инвариантите. . .
- Какво да правим, ако не можем да измислим инварианти?

Има системи, които могат да ни ги подскажат! **Как го правят?**

- предварително зададени шаблони
- чрез прилагане на стратегии (замяна на константа с променлива, промяна на границите на интервала и др.)
- чрез изследване на предикатите в програмата
- трансформации на пред- и след-условието

Системи за автоматична проверка за коректност

Една система за автоматична проверка за коректност обикновено се състои от:

- синтактичен анализатор (парсер) за езика
- синтактичен анализатор за логически свойства
- транслатор на конкретната програма до абстрактна
- генератор на условия за проверка
- генератор на инварианти
- система за автоматична проверка на теореми
- устройство пред екрана :)

Примери: Dafny, Why

Какво точно означава “да докажем”?

Може да означава:

- да напишем пълното математическо доказателство на лист
- да опишем идеята за доказателството в текстов файл
- да разпространяваме аотирана програма, която всеки да може да провери
- да разпространяваме аотирана програма заедно с огромно дърво построено по правилата на логиката на Хоар
- да разпространяваме програмата заедно със система за автоматична верификация

Стига глупости! Доказателството се пише на език с формален синтаксис, така че да може да се провери от машина!

А какво точно означава “да програмираме”?

Може да означава:

- да напишем пълния програмен код на лист
- да опишем идеята на алгоритъма в текстов файл
- да разпространяваме програмата като книжка с инструкции, разбираеми за човек
- да разпространяваме програмата като огромна разпечатка на машина на Тюринг
- да продаваме програмата, заедно с компютър, който я изпълнява

Стига глупости! Програмата се пише на програмен език с формален синтаксис, който може да се изпълни от машина!

Какво точно означава “да докажем”?

Може да означава:

- да напишем пълното математическо доказателство на лист
- да опишем идеята за доказателството в текстов файл
- да разпространяваме аотирана програма, която всеки да може да провери
- да разпространяваме аотирана програма заедно с огромно дърво построено по правилата на логиката на Хоар
- да разпространяваме програмата заедно със система за автоматична верификация

Стига глупости! Доказателството се пише на език с формален синтаксис, така че да може да се провери от машина!

Формални доказателства

Теория на доказателствата е клон на математическата логика, който разглежда доказателствата като синтактични обекти.

- логическа система \rightsquigarrow език за програмиране
- доказателство \rightsquigarrow код на програма
- проверка за коректност \rightsquigarrow компилация
- програма, проверяваща коректност \rightsquigarrow компилатор
- автоматично доказване на теореми \rightsquigarrow автоматично генериране на програми
- полуавтоматично доказване на теореми \rightsquigarrow писане на програми с `autocomplete`

Пример за формално доказателство: Евклид

Теорема

Съществуват безкрайно много прости числа. С други думи: за всяко естествено число n съществува просто число $p > n$.

Доказателство.

Нека $k := n! + 1$ и нека p е произволен прост делител на k . Ако допуснем, че $p \leq n$, тогава p е делител на $n!$. Но това е невъзможно, тъй като p е делител на k . Тогава $p > n$. □

Пример за формално доказателство: Lego

$$\begin{aligned}
 & \lambda n:|\mathbb{N}|. [\leq = \text{ap2_IN_IN_}\Omega \text{ lessEq}] [\leq = \text{ap2_IN_IN_}\Omega \text{ lessE}] [k = \text{succ}(\text{fac } n) \\
 &] \text{ has_prime_factor } k (\leq _ \text{elim_2}(\text{fac } n)(\text{le_one_fac } n)) (\exists y:|\mathbb{N}|. (n < y \ \& \ y \\
 & \leq k \ \& \ \text{prime}(y))) (\lambda y:|\mathbb{N}|. \lambda P:\text{is_prime_factor } y \ k. [D = \text{fst}(y|k)(\text{prime}(y)) \\
 &)P] [Q = \text{snd}(y|k)(\text{prime}(y))P] [H = \text{fst}(1 < y)(\Pi u:|\mathbb{N}|. (1 < u) \rightarrow (u < y) \rightarrow (u \\
 & \not< y))Q] \text{ExIntro}(|\mathbb{N}|) \ y \ (\lambda v:|\mathbb{N}|. (n < v \ \& \ v \leq k \ \& \ \text{prime}(v)) (\text{pair}(n < y \ \& \ y \\
 & \leq k \ (\text{prime}(y))) (\text{pair}(n < y) \ (y \leq k)) (\leq _ \text{intro } y \ n \ (\lambda F:y \leq n. \leq _ \text{irrefl } 1 \ (\\
 & \text{extenRel_IN_IN} < 1 \ (\text{Eq_refl_IN } 1) \ y \ 1 \ (\text{divides_lemma_3 } y \ (\text{fac } n) \ (\\
 & \text{fac_divides } y \ n (\leq _ \text{intro_2 } y \ (\leq _ \text{succ_intro } 1 \ y \ H)) \ F) \ D) \ H) \ \perp)) (\\
 & \text{divides_lemma_1 } y \ k \ D \ (y \leq k \ (\text{Id } (y \leq k)) \ (\lambda G:\text{Eq_IN } k \ 0. \text{Succ_not_zero } (\\
 & \text{fac } n) \ G \ (y \leq k)))) \ Q)) (\exists y:|\mathbb{N}|. (n < y \ \& \ \text{prime}(y)) (\lambda y:|\mathbb{N}|. \lambda H:n < y \ \& \ y \leq k \\
 & \ \& \ \text{prime}(y). \text{ExIntro}(|\mathbb{N}|) \ y (\lambda w:|\mathbb{N}|. (n < w \ \& \ \text{prime}(w)) (\text{pair}(n < y) \ (\\
 & \text{prime}(y)) \ (\text{fst}(n < y) \ (y \leq k)) (\text{fst}(n < y \ \& \ y \leq k) (\text{prime}(y)) \ H)) (\text{snd}(n < y \\
 & \ \& \ y \leq k) (\text{prime}(y)) \ H))))))
 \end{aligned}$$

Пример за формално доказателство: Mizar

```
reserve n,p for Nat;

theorem Euclid: ex p st p is prime & p > n
proof
  set k = n! + 1;
  n! > 0 by NEWTON:23;
  then n! >= 0 + 1 by NAT_1:38;
  then k >= 1 + 1 by REAL_1:55;
  then consider p such that
A1: p is prime & p divides k by INT_2:48;
A2: p <> 0 & p > 1 by A1,INT_2:def 5;
  take p;
  thus p is prime by A1;
  assume p <= n;
  then p divides n! by A2,NAT_LAT:16;
  then p divides 1 by A1,NAT_1:57;
  hence contradiction by A2,NAT_1:54;
end;

theorem {p: p is prime} is infinite
  from Unbounded(Euclid);
```

Пример за формално доказателство: Isar

theorem *Euclid*: $\exists p \in \text{prime}. n < p$

proof –

let $?k = n! + 1$

obtain p **where** *prime*: $p \in \text{prime}$ **and** *dvd*: $p \text{ dvd } ?k$

using *prime-factor-exists* **by** *auto*

have $n < p$

proof –

have $\neg p \leq n$

proof

assume $p \leq n$

with *prime-g-zero* **have** $p \text{ dvd } n!$ **by** (*rule dvd-factorial*)

with *dvd* **have** $p \text{ dvd } ?k - n!$ **by** (*rule dvd-diff*)

then **have** $p \text{ dvd } 1$ **by** *simp*

with *prime* **show** *False* **using** *prime-nd-one* **by** *auto*

qed

then **show** *?thesis* **by** *simp*

qed

from *this* **and** *prime* **show** *?thesis* ..

qed

corollary $\neg \text{finite prime}$

using *Euclid* **by** (*fastsimp dest!: finite-nat-set-is-bounded simp: le-def*)

Системи за интерактивно доказване на теореми

Системите за доказване на теореми се делят на две категории:

- Системи за автоматично доказване на теореми (automated theorem provers)
- Системи за интерактивно доказване на теореми (interactive theorem provers, proof assistants)

Изходът на система за доказване на теореми може да бъде:

- само информация за верността “вярно”, “невярно”, “не мога да определя” или просто да забива
- формално доказателство, ако теоремата е вярна
- контрапример, ако теоремата не е вярна

Формалното доказателство служи като сертификат за верността на дадена формула.

Примери за системи за интерактивно доказване

ACL2, Agda, Coq, HOL Light, HOL4, Isabelle, LEGO, Matita, MINLOG, Mizar, NuPRL, PhoX, PVS, TPS, Twelf

Сигурност на критични системи

- Софтуер и хардуер за космически апарати
- Медицински софтуер и хардуер
- Електронни ключалки
- Мрежови устройства
- Протоколи за сигурна комуникация

Анализ на програми

- Автоматично генериране на unit тестове
- Намиране на бъгове чрез генериране на контрапримери
- Символно изпълнение и дебъгване
- Намиране на изтичане на информация
- Автоматично генериране на exploits
- Автоматично генериране на спецификация

Пример: Timsort

Верифицирани компилатори

- Компилатори, които са доказано коректни.
- Т.е. генерираният машинен код има доказано същата семантика като тази на C програмата.
- Приложените оптимизации не променят смисъла на програмата.
- Ако сме доказали някакво свойство за C програмата, то важи и за изпълнимата програма.
- Вече има такъв компилатор за C
 - CompCert, проверен чрез Coq
 - Verified Software Toolchain

Верифициращи компилатори

Компилатори, които могат да доказват хубави свойства на програмите, които компилират.

Например:

- липса на memory leaks
- липса на buffer overflow
- липса на нежелано изтичане на информация
- коректност относно дадена спецификация

Код, носещ доказателство

- Нека имаме дадена програма
- Написваме спецификация за нея
- Спецификацията може да не е пълна
 - например може да е някаква политика за сигурност
 - “няма buffer overflow”
- С помощта на система за доказване на теореми (автоматична или интерактивна) генерираме формално доказателство за коректност
- Пакетираме програмата, спецификацията и доказателството заедно
- Имаме ядро, което бързо и ефективно да провери доказателството и да пусне програмата само ако проверката е успешна.

Код, носещ доказателство (2)

Ако злонамерен хакер се опита да промени кода, носещ доказателство:

- доказателството ще стане невалидно, тогава то ще бъде отхвърлено; или
- доказателството ще остане валидно, тогава програмата ще продължи да удовлетворява спецификацията си

Сертифициращи компилатори

Сертифициращите компилатори са верифициращи компилатори, които генерират код, носещ доказателство.

Вече има такъв: Touchstone, сертифициращ компилатор за Java

